

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulum tertium

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

ad tempus / velut ad triennium /
 vel septennium / sicut decennium.
 ¶ Necessarie correctionis illud
 est quod pro peccatis grauioribus pe-
 nitenti iniungitur: veluti quattuor
 quadragesime / singulis an-
 nis ieiunande: quarum prima an-
 te domini natiuitate agi solet. Se-
 cunda ante pascha. Tertia circa
 solsticiū estiuale. Quarta vero
 tempe autumnalis equinoctij. He
 quattuor quadragesime in me-
 moria illarum obseruantur: quarum
 duas moyses: tertiam helias:
 quartam ipse saluator ieiunauit.
 Ex quibus due nouissime paucis-
 simis note sunt: quippe quas fe-
 re nullus obseruat / nisi quis ex
 multa deuotione / aut in vindic-
 tam magni cuiuspiam sceleris /
 se illas obferre / vel vltro spoli-
 deat / vol cogat. Reliquae autem
 due notiores sunt: altera propter
 dominicam natiuitate: altera propter
 eiusdem domini resurrectionem / quae
 praecedunt. Inter quae quoniam illa quae pa-
 scha praecedit famosior est: in ea
 de omnibus cantatur et legitur. Dicitur
 enim de saluatore: quod cum ieiun-
 uisset quadraginta diebus et quadra-
 ginta noctibus / postea esurijt.
 Exo. 34. Dicitur et de moyse: quod ieiunauit
 quadraginta diebus et quadraginta
 noctibus / ut legem domini mereret ac-
 cipere. Dicitur etiam de helia: quod
 ambulauit in fortitudine cibi il-
 lius quadraginta diebus et quadra-
 ginta noctibus usque ad montem dei-
 ozab. ¶ Item ieiunium aliud est ri-
 gide austeritatis: aliud medie

qualitatis: aliud remisse lenitatis.
 Rigide austeritatis est illud quod
 agit tantum in pane et aqua et crudis
 herbis. Medie qualitatis est illud quod
 agit in pane et vino vel sicera / et
 omni quadragesimali cibo. Re-
 misse lenitatis est quod agit in lac-
 te et caseo et omni genere cibi pro-
 ter solam carnem: que nulli ieiunanti
 conceditur.

Capitulum tertium

Omnium autem ieiunantium
 tria sunt: mentis constantia:
 corporis mundicia: spiritualis
 leticia: in vultu hilaritas: in
 verbis et factis maturitas: in ci-
 bo et potu sobrietas. Mentis
 constantia quae gulae temptantis
 insidias conculcet et reprimat.
 Corporis mundicia: ne plus ieiunanti
 noceat libido et carnis
 impuritas quam proficit ieiunium. Spi-
 ritualis leticia: quae iam de primo
 future beatitudinis certum exul-
 ter et gaudeat. In vultu debet
 esse hilaritas: ut non sit sicut hy-
 pocrite tristes: ne videatur homi-
 nibus ieiunans / sed patri suo qui in
 celis est. In verbis et factis ma-
 turitas: ne is qui pro peccatis suis
 corpus affligit / aliquid scurrile /
 vel enorme / vel religioni contra-
 rium faciat aut loquatur. In cibo
 et potu sobrietas: ne aliquo modo fi-
 nes sobrietatis excedat. Sunt
 autem quinque modi quibus contra so-
 brietatem agi solet: videlicet ci-
 bum impatienter appetendo: rem-
 pus preueniendo: lautiores ca-

Matth. 4.

Exo. 34.

13. Regi. 19.

Matth. 6.

hos querendo/nimis ambitio
se preparando: in nimia quan
titate sumendo. Primo modo
Gen. 25. in cibo peccavit esau: quando
lentis edulio primogenita cō
mutavit. Eodē modo in poru
2. Regl. 23. david/ quādo cōcupiuit aquā
de cisterna que erat in bethleē:
quā eirres viri periculo sangui
nis ppriū attrulerūt. Sed qz al
ter cibum illicite sumpsit: alter
ho aquā quā male concupiue
rat deo effudit: idcirco ille dā
natus est/ hic ho misericordiā
impetravit. Secundo mō pec
1. Regl. 14. cavit ionathas: qñ contra pro
hibitionē patris mel qđ de ter
ra hōga tulerat degustavit. Sz
qz phibitionē ignorauerat: idō
vix tandē a morte quā ei pater
intendebat/ ppli suffragio me
ruit liberari. Tertio modo pec
cabāt illi quos arguit iuvena
Iuvenal' pzi
ma satyra. lis satyricus/ ita dicens: Ana
comedunt patrimonā mensa.
Et alibi de eis dē: Melius sapi
unt que pluris emunt. Quar
to modo peccabāt illi quos de
Horati' li. 2. ridet flaccus horati' sub catij
sermonū: sa psona: quē inducit mltimoda
tyra. 4. fallamētoz genera describēt.
Quinto modo peccabant illi/
cōtra quos prefatus iuvenal'
satyriat hoc modo. Quāta ē
Iuvenal' pzi
ma satyra. gula q sibi: toros ponit apros:
aial ppter cōiuvia natū. Vide
qñto odio gentiles etiā viri vi
tū gule psequunt. Qua in re
sciendū est: qz qcqd ciborū su
mis q nō egēs/ totū surripis i

digenti. Quapropt sumere ci
tra satis' tūti' est/ q̄ sumēdo su
perflua: r deo quē offendis/ et
fratri cui p̄p̄is necessaria reū
cōstitui. Quid aut vnicuiqz vl'
satis sit/ vl' parū/ vl' nimis: dif
finire nō possum': r ideo ipius
arbitrio credim' relinquendū.
Jeunioz aut utilitas vel effe
ctus est: demonū expulsio: mā
larū cogitationū exclusio: pec
catorū remissio: vitioz mortifi
catio: futuroz bonoz certa ex
pectatio: celestiu gaudioz pce
ptio. Demonū expulsio: non tā
ab alijs q̄ a nobis: qz malign'
spūs cū viderit hominē p pec
catis suis affligi/ cōtemni se vi
dens/ vltimus penes eū reside
re nō audet. Licet etiā ab obses
sis alioz corporibz h̄rute ieu
nū demonia frequē expellan
tur: sicut dic saluator: Hoc ge
nus demonij/ non eijcī nisi in
oratiōe r ieiunio. Malariū co
gitationū exclusio: qz ieiunan
ti p peccatis detestabile est de
faciēdo pctō cogitare. Pecca
toz remissio: qz ieiunantibz ni
miuit' dñs placat' est: qđ vtiqz
nō esset/ si eis peccata dimissa
nō fuissent. Vitioz mortifica
tio: quia mortificata carne assi
duitate ieiunādi/ etiam in ipsa
peccati fomes extinguit. Futu
roz bonoz certa expectatio: qz
qui pie r pure p peccatis affli
git' nō pōt promissa penitenti
bus premia non sperare. Cele
stium gaudioz perceptio: quā

Matth. 17.

Jone. 3.

omnes qui p vita eterna diutur
nis ieiunijs corpus affligunt:
mor vt e carne migrauerit/ad
eterne facietatis conuiuia per
ducuntur.

Liber tertiusdecim^o:

de elemosyna. Cap primū.

Ultimo loco de elemosy
na que ⁊ ipsa de tribus
nre materie ptribus vna
posita est: breui quodā cōpen
dio differam^o. De qua ista con
siderari oportet: qd ipsa sit: qd
spēs elemosyne: qd cōperat ele
mosynā facienti: quid ex ipa so
leat. puenire. ¶ Elemosyna gre
ca voce latina misericordia di
ci solet. Misericōdia aut hoīs du
plex est: altera erga seipm: alte
ra ho in primū. Nō potuit ad
di erga deum: qz deus omnū
quidē miseret: ⁊ ipse cuiusquā
misericordia nō eger. Misere
ergo quis sibīpi duobz moīs:
de malis respiscendo: ⁊ in bo
nis pseuerando. Respiscendo
de malis/ quibz presentibz ne
cessario damnaret: pseuerādo
in bonis/ quibz absentibz nul
laten^o saluaret. Fili inquit mi
serere anime tue placens deo. i.
relinquens mala ⁊ faciens bo
na: quoz vtrunqz placere deo
non est ambiguū. ¶ Proximo
aut miseremur pluribz modis:
videlicet cōpassiōe: orōne: cor
rectione: consilio: auxilio: bene
ficio. ¶ Cōpassiōe miseremur
proximo: quādo vel eius pecca

tis vel erumnis misericorditer
⁊ dolemus. Peccatis absalon
filij sui cōdolebat dauid/ cū il
le patrē psequeret: erumnis ve
ro/ cum ipse miserabilē ei^o mor
tem lamentaret. ¶ Oratione si
militer miseremur primo duo
bus modis: cum vel p peccat
eius vl miserijs deum orando
humiliter imploram^o. Pro pec
catis proximoz orabat stepha
nus/ cum pro se lapidantibus
imploraret: Pro miserijs aut
paul^o/ cum iuuenē eutichū mi
sera sorte peremptū orando su
scitaret. ¶ Correctione qz mise
remur proximo duobz modis:
cum vel eum de factis iam ma
lis increpantes corripim^o: vel
a faciendis misericorditer ab
strahim^o. De hac misericordia
correctionis: dictum est illd in
psalmo: Corripiet me iust^o in
misericōdia ⁊ increpauit me. ¶ Cō
silio qz primo miseremur: qn er
ranti ⁊ sui pro: sus ignaro/ sa
lubri consilio subuenim^o. ¶ Auxi
lio etiā eidē primo miseremur:
qn ad faciendū vl obtinendū
bonū qd p se nō pōt/ auxiliū ei
misericorditer exhibem^o. ¶ Benefi
cio aut eidē miseremur: qn indi
genti materiale stipendium: vt
pote cibi vel potus/ aut vestis
vel pecunie affectu pietatis im
pertimur. In cui^o beneficij ex
hibitione ista cauenda sunt: ne
fiat de alieno: ne absqz modo:
ne det indigno. Ne fiat de alie
no: qm qui facit elemosynā de

2. Regl. 15

2. Regl. 18.

Act. 7

Act. 20.

Ps. 140.

Eccli. 30.

Eccli. 34.